

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА

ВИВЧАЄМО
УКРАЇНСЬКУ ГРАМАТИКУ
Частина II
(родовий та орудний відмінки)

Львів – 2023

Методичні розробки складаються з двох лексично - граматичних блоків, на матеріалі яких студенти-іноземці у доступній формі знайомляться з елементарною граматикою сучасної української мови (система відмінків) й орієнтовані на роботу під керівництвом викладача.

Основна мета методичних розробок - сформувати у студентів із зарубіжних країн стандартні мовленнєві моделі та вміння оперувати ними у реальних комунікативних ситуаціях.

Дані методичні розробки призначені для студентів англомовного та підготовчого відділень ЛНМУ імені Данила Галицького.

Укладачі: **ЧИКАЙЛО І.В.** – ст. викладач
кафедри українознавства Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького

Рецензент: кандидат філологічних наук, доцент
СМОЛЬСЬКА Лариса Юрївна

Методичні розробки обговорені на засіданні кафедри українознавства
ЛНМУ імені Данила Галицького
Протокол № 10 від 31 травня 2022 року

Методичні розробки ухвалені методичною комісією факультету іноземних
студентів ЛНМУ імені Данила Галицького
Протокол № 4 від 31 травня 2022 року

**РОДОВИЙ ВІДМІНОК
(THE GENITIVE CASE)**

The genitive in negative Sentences with the words

НЕМАЄ, НЕ БУЛО, НЕ БУДЕ

- У МЕНЕ НЕМАЄ МАГНІТОФОНА.

- У НАС НЕМАЄ МАШИНИ.

Вправа 1. Дайте негативні і позитивні відповіді на питання.

М о д е л ь. - У вас немає олівця?

- У мене немає олівця.

- У мене є олівець.

1. У вас немає журналу? 2. У вас немає магнітофона? 3. У вас немає конверта? 4. У вас немає словника? 5. У вас немає підручника? 6. У них немає телевізора? 7. У тебе немає зошита? 8. У неї немає сина?
9. У них немає брата? 10. У вас немає книги? 11. У вас немає марки?
12. У них немає руч ки? 13. У нього немає сигарети? 14. У них немає машини.

- У НАШОМУ МІСТІ НЕМАЄ ТЕАТРУ.

Вправа 2. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - На цій вулиці немає кінотеатру?

- На цій вулиці є кінотеатр.

1. У нашому місті немає стадіону? 2. У вашій квартирі немає телефону? 3. У нашому селі немає школи? 4. На нашій вулиці немає зупинки? 5. На твоїй вулиці немає аптеки? 6. У нашому університеті немає бібліотеки? 7. У нашому районі немає готелю?

	<i>Nominative</i>	<i>Genitive</i>	<i>Ending</i>
<i>Masculine</i>	студент журнал словник	Студента журнала /у словника	- А / - У
		вчителя	- Я
<i>Neuter</i>	місто вікно речення	міста	- А
		вікна	
		речення питання	- Я
<i>Feminine</i>	сестра студентка сім'я річ	сестри	- И
		студентки	
		сім'ї	- ї
		речі	- І

Вправа 3. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - У вас є телефон?

- У мене немає телефону.

1. У вас є словник? 2. У вас є фотоапарат? 3. У тебе є магнітофон?
4. У них є телевізор? 5. У неї є підручник? 6. У них є екзамен?

Вправа 4. Дайте відповіді на питання.

1. У вас є ручка? 2. У вас є папка? 3. У тебе є сумка? 4. У них є машина? 5. У нього є сестра? 6. У них є донька?

Вправа 5. Побудуйте питання і відповіді.

М о д е л ь. - У вас є підручник?

- У мене немає підручника.

Олівець, ручка, папір, конверт, марка, машина, час, завдання, зошит.

Вправа 9. Дайте негативні відповіді на питання.

1. Завтра у вас буде урок української мови? 2. Завтра у них буде лекція з літератури? 3. Завтра у нас буде екзамен з історії? 4. В середу у вас буде зустріч? 5. В суботу у нас у клубі буде концерт? 6. В неділю у нас буде екскурсія?

Вправа 10. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Чому ви не пишете?

- Я не пишу, тому що у мене немає ручки.

1. Чому він не готував домашнє завдання? 2. Чому ти не купував цю річ?
3. Чому ти не був вчора в театрі? 4. Чому вона не була на вечірці?
5. Чому ви не читали вправу? 6. Чому ви не дивилися слова у словнику?
7. Чому студенти зараз в їдальні, а не на уроці?

Personal Pronouns in the Genitive

- ОЛЕГ ВДОМА?
- ОЛЕГА НЕМАЄ ВДОМА.
- ВІН НА УРОЦІ?
- ЙОГО НЕМАЄ НАУРОЦІ.

МЕНЕ		вдома
ТЕБЕ	НЕМАЄ	на роботі
ЙОГО	НЕБУЛО	у клубі
Ї	НЕБУДЕ	університеті
НАС		на лекції
ВАС		
ЇХ		

Вправа 11. Дайте негативні відповіді на питання.

М о д е л ь. - Він зараз на уроці?

- Ні, його немає на уроці.

1. Він зараз вдома? 2. Він в універмазі? 3. Вона зараз у класі? 4. Вона зараз у бібліотеці? 5. Вони зараз у їдальні? 6. Ваша сестра зараз вдома? 7. Батько на роботі? 8. Мати вдома?

Вправа 12. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Віктор зараз у класі?

- Ні, Віктора зараз немає у класі.

(- Ні, його зараз немає у класі.)

1. Борис зараз у гуртожитку? 2. Ганна зараз в університеті? 3. Лікар зараз у кімнаті? 4. Олена в бібліотеці? 5. Олег зараз на лекції? 6. Ваша сестра зараз вдома? 7. Батько на роботі? 8. Мати вдома?

Вправа 13. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Олег був сьогодні на лекції?

- Ні, його не було сьогодні на лекції.

1. Марія була на лекції? 2. Вчора ввечері Ганна була вдома? 3. Вчора ваш друг був вдома? 4. Вранці ви були на роботі? 5. У суботу ваші батьки були вдома?

Вправа 14. Побудуйте речення.

I. М о д е л ь. - Ганна хвора, ... (урок).

- Ганна хвора, тому її немає (не було, не буде) на уроці.

1. Олег хворий, ... (лекція). 2. Оксана та Андрій зайняті, ... (лекція).
3. Олена хвора, ... (робота). 4. Микола та Ольга в лікарні, ... (концерт).

II. М о д е л ь. - Я телефонував вам, але ... (вдома).

- Я телефонував вам, але вас не було вдома.

1. Ми телефонували тобі, але ... (вдома). 2. Я хотів запросити вас на концерт, але ... (університет). 3. До мене телефонували друзі, але ... (вдома). 4. Я телефонував їм, але ... (вдома).

Adjectives and Possessive Pronouns in the Genitive Singular

- У ВАС Є ЦЕЙ ЖУРНАЛ?
- У МЕНЕ НЕМАЄ ЦЬОГО ЖУРНАЛУ.
- У ВАС Є ЦЯ КНИГА?
- У МЕНЕ НЕМАЄ ЦІЄЇ КНИГИ.

Вправа 15. Дайте негативні відповіді на питання.

1. У вас є цей журнал?
2. У вас є цей словник?
3. У вас є ця газета?
4. У нього є ця карта?
5. У неї є ця платівка?
6. У них є ця фотографія?
7. У вас у бібліотеці є ця книга?
8. У вас є ця марка?

Вправа 16. Дайте негативну і позитивну відповіді на питання.

М о д е л ь. - У вашої сестри є син?

- Так, у неї є син. (- Ні, у неї немає сина).

1. У вашого друга є магнітофон?
2. У вашого викладача є книга?
3. У вашої викладачки є підручник?
4. У твого друга є сім'я?
5. У цього студента є друг?
6. У цієї студентки є подруга?
7. У вашого брата є донька?
8. У вашої сестри є син?
9. У вашої подруги є брат?

- У КОГО Є МАГНІТОФОН?
- У МОГО БРАТА Є МАГНІТОФОН.

Вправа 17. Дайте відповіді на питання.

1. У кого є новий підручник?	цей студент і ця студентка
2. У кого є українсько-англійський словник?	наш викладач
3. У кого є вчорашні газети?	ця студентка
4. У кого є квитки в театр?	Андрій і Ганна
5. У кого є машина?	мій друг Микола
6. У кого є велосипед?	наш студент Олег

- У ВАС Є НОВИЙ ПІДРУЧНИК?
- У МЕНЕ НЕМАЄ НОВОГО ПІДРУЧНИКА.

Вправа 18. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - У вас немає червоного олівця?

- Ні, у мене немає червоного олівця.

1. У вас немає англійсько-українського словника? 2. У вас немає останнього номера журналу? 3. У вас немає спортивного костюма?
4. У вас немає чистого конверта? 5. У вас у кімнаті немає книжкової шафи? 6. У вас немає молодшого брата? 7. У вас немає вільного часу сьогодні? 8. У вас немає чистого зошита? 9. У вас немає сьогоднішньої газети? 10. У вас немає англійської книги? 11. У вас немає нової фотографії? 12. У вас немає вчорашньої лекції?

Вправа 19. Дайте негативні відповіді.

М о д е л ь. - У вас є вчорашня газета?

- У мене немає вчорашньої газети.

1. У вас є синій олівець? 2. У неї є англо-український словник? 3. У нього є велика валіза? 4. У вас є спортивний костюм? 5. У вас є сьогодні вільний час? 6. У нас є сьогодні домашнє завдання? 7. У них є новий телевізор?

Вправа 20. Побудуйте речення.

1. У цьому місті немає... оперний театр, історичний музей
2. На цій вулиці немає... автобусна зупинка, книжковий магазин
3. У цьому університеті немає... студентський клуб, медичний факультет
4. У цій бібліотеці немає... читальний зал
5. На цьому поверсі немає... велика аудиторія, наукова лабораторія

Вправа 21. Дайте відповіді на питання.

1. Кого немає на вулиці? | Оксана і Борис
2. Кого сьогодні не було на уроці мови? | Андрій і Ганна
3. Кого немає на лекції? | хворий студент
4. Кого не було на екзамені? | нова студентка
5. Кого не було на зборах? | новий викладач

The Genitive with the numerals

ДВА (ДВІ), ТРИ, ЧОТИРИ

<i>Masculine and Neuter</i>		<i>Feminine</i>	
ДВА	підручники	ДВІ	сестри
ТРИ	вікна	ТРИ	книги
ЧОТИРИ		ЧОТИРИ	

Nouns used with the numerals ДВА, ТРИ, ЧОТИРИ and with compound numerals whose last component is ДВА, ТРИ, ЧОТИРИ (22, 53, 102...) take the Nominative Plural.

Вправа 22. Побудуйте фрази.

М о д е л ь. - Два студенти, два брати, два журнали...
дві студентки, дві газети, двікниги...

ДВА - брат, друг, студент, чоловік, син, артист, викладач.

ДВІ - сестра, студентка, артистка, подруга, книга, сумка, папка,
ручка.

ТРИ - конверт, марка, квиток, словник, книга, ручка, газета.

ЧОТИРИ - кімната, будинок, вікно, стіл, картина, лампа, крісло,
телевізор, ваза, ліжко

Вправа 23. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - У вас в кімнаті одне вікно? (2)
- Ні, у мене в кімнаті два вікна.

1. У вас в кімнаті один стіл?(2) 2. У вас один магнітофон?(2) 3. У вас один
квиток у кіно?(3) 4. У вас сьогодні одна лекція?(2) 5. У неї один брат?(3)

6. У нього одна сестра?(2) 7. У вас в місті один кінотеатр(3) 8. На цій вулиці один магазин?(3) 9. У цьому місті один готель?(4)

Вправа 24. Побудуйте речення.

1. У моїй кімнаті чотири..., два... і дві...	стілець, стіл, лампа
2. У цьому будинку три...	поверх
3. Я вивчаю українськомову чотири...	місяць
4. Я купував у магазині дві... і два...	книга, журнал
5. У мене два... і дві...	брат, сестра
6. Він купував два... в кіно.	квиток
7. Ця книга коштує три...	гривня
8. На уроці ми читали два...	оповідання
9. У цій книзі сто дві...	сторінка
10. Костюм коштує шістьдесят чотири	гривня

Nouns in the Genitive Plural

The Genitive with the words БАГАТО, МАЛО, СКІЛЬКИ, ДЕКІЛЬКА НЕБАГАТО and cardinal Numerals

- СКІЛЬКИ ФАКУЛЬТЕТІВ У ВАШОМУ УНІВЕРСИТЕТІ?
- У НАШОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІСІМ ФАКУЛЬТЕТІВ.

Masculine			
<i>Nominative</i>		<i>Genitive</i>	<i>Ending</i>
студенти	БАГАТО	студент ів	- ІВ
брати		брат ів	
лікарі		лікар ів	
словники		словник ів	

Вправа 25. Дайте відповіді на питання.

- М о д е л ь. - Скільки будинків на цій вулиці? (15).
 - На цій вулиці п'ятнадцять будинків.

1. Скільки студентів у вашій групі? (6).
2. Скільки викладачів працює на факультеті? (9).
3. Скільки братів у вашого друга? (5).
4. Скільки лікарів працює в лікарні? (10).
5. Скільки столів у цьому класі? (5).
6. Скільки словників ви купували? (8).
7. Скільки конвертів ви купували у кіоску? (25)

Вправа 26. Пишіть слова в Genitive Plural.

Автобуси, підручники, лікарі, брати, словники, студенти, викладачі, будинки, трамваї, музеї, університети, екзамени, поверхи, дні, квитки, олівці, ножі, костюми, місяці, професори, телевізори.

Вправа 27. Дайте відповіді на питання.

- М о д е л ь. - Ви знаєте, скільки студентів у вашій групі?
 - Так, я знаю скільки студентів у нашій групі.
 У нашій групі шість студентів.

1. Ви знаєте, скільки студентів навчається у вашому університеті?
2. Ви знаєте, скільки викладачів працює на вашому факультеті?
3. Ви знаєте, скільки лікарів працює в лікарні?
4. Ви знаєте, скільки столів і стільців у вашій кімнаті?
5. Ви знаєте, скільки кімнат на поверсі?
6. Ви знаєте, скільки поверхів у вашому будинку?
7. Ви знаєте, скільки музеїв у вашому місті?

<i>Neuter</i>			
<i>Nominative</i>		<i>Genitive</i>	<i>Ending</i>
слова	БАГАТО	слів	-
вікна		вікон	-
числа		чисел	-
питання		питань	-
море		морів	-ІВ

Вправа 28. Пишіть слова в Genitive Plural.

Слова, крісла, питання, речення, яблука, озера, села, дзеркала, правила, числа, обличчя, ліжка.

Вправа 29. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - У цьому реченні чотири слова? (5).

- Ні, у цьому реченні п'ять слів.

1. Ви писали чотири речення? (5).
2. Ви писали чотири питання? (6).
3. У кімнаті чотири вікна? (6).
4. В аудиторії чотири крісла? (8).
5. На тарілці чотири яблука? (7).

Feminine			
<i>Nominative</i>		<i>Genitive</i>	<i>Ending</i>
книги	БАГАТО	книг	-
шафи		шаф	-
ручки		ручок	-
лекції		лекцій	- ЙЙ
станції		станцій	- ЙЙ

Вправа 30. Пишіть слова в Genitive Plural.

Книги, лампи, ручки, лікарні, вулиці, площі, аптеки, чашки, тарілки, газети, сторінки, неділі.

Вправа 31. Дайте відповіді на питання.

1. Скільки сторінок у книзі?
2. Скільки кімнат у вашій квартирі?
3. Скільки помилок ви робите в диктанті?
4. Скільки зошитів лежить у вашій сумці?
5. Скільки хлопців вчиться у вашій групі?
6. Скільки дівчат у вашій групі?

Вправа 32. Дайте відповіді на питання.

1. Скільки годин ви вчитеся кожен день? 2. Скільки годин ви спите?
3. Скільки місяців ви вивчаєте українську мову? 4. Скільки місяців ви живете у Львові? 5. Скільки днів ви читали книгу? 6. Скільки років ви навчалися в школі? 7. Скільки хвилин ви вивчаєте слова? 8. Скільки часу ви готуєте домашнє завдання?

Вправа 33. Дайте відповіді на питання.

1. Скільки коштує склянка соку? 2. Скільки коштує пачка сигарет?
3. Скільки коштує склянка молока? 4. Скільки коштує літр молока?
5. Скільки коштує кілограм яблук? 6. Скільки коштує кілограм цукру?

Вправа 34. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Ви знаєте, скільки коштує ця ручка? (4).

- Так, /я/ знаю, /скільки коштує ця ручка/.

Вона коштує чотири гривні.

1. Ви знаєте, скільки коштує цей кавун? (7). 2. Ви знаєте, скільки коштує цей словник?(8). 3. Ви знаєте, скільки коштує цей велосипед? (500).
4. Ви знаєте, скільки коштує цей костюм? (273). 5. Ви знаєте, скільки коштують ці туфлі? (118). 6. Ви знаєте, скільки коштують ці квіти? (11).

Adjectives in the Genitive Plural

		нових будинків
У цьому місті	БАГАТО	гарних вулиць
		цікавих місць

Вправа 35. Дайте відповіді на питання.

1. У вашій країні багато великих міст? 2. У вашому місті багато гарних вулиць? 3. На цій вулиці багато високих будинків? 4. У вашій

бібліотеці багато українських книг? 5. У вас багато знайомих студентів в університеті? 6. У вашого друга багато сестер і братів?

Вправа 36. Пишіть речення.

1. Скільки ... (українські книги) у вашій бібліотеці? 2. Скільки ... (іноземні мови) ви знаєте? 3. Скільки ... (нові студенти) вчиться у вашій групі? 4. Скільки ... (нові будинки) на цій вулиці? 5. Скільки ... (українські пісні) ви знаєте? 7. Скільки ... (нові слова) ви знаєте?

- **СЬОГОДНІ В КІОСКУ БУЛИ АНГЛІЙСЬКІ ГАЗЕТИ?**
- **СЬОГОДНІ В КІОСКУ НЕ БУЛО АНГЛІЙСЬКИХ ГАЗЕТ.**
- **ЗАВТРА В КІОСКУ БУДУТЬ АНГЛІЙСЬКІ ГАЗЕТИ?**
- **ЗАВТРА В КІОСКУ НЕ БУДЕ АНГЛІЙСЬКИХ ГАЗЕТ.**

Вправа 37. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - У кіоску є вчорашні газети?

- У кіоску немає вчорашніх газет.

1. У цьому місті є історичні пам'ятки? 2. На цій вулиці є високі будинки? 3. На цій площі є великі магазини? 4. У кіоску є львівські газети? 5. У цьому підручнику є важкі вправи? 6. У цьому словнику є невідомі слова?

Вправа 38. Побудуйте речення.

М о д е л ь. - У вас є квитки в театр, а у нас немає квитків у театр.

1. У мене є свіжі газети, а у мого брата ... . 2. В Олега є друзі в університеті, а в Павла ... . 3. В Олені є нові друзі в Празі, а в Оксани ... . 4. У мене є старший брат, а у нього .... 5. У вас будуть завтра екзамени, а у нас .... 6. У магазині були нові словники, а в кіоску .... 7. У суботу в мене буде вільний час, а в неділю . . . .

Вправа 39. Дайте відповіді на питання.

1. У вас є магнітофон? 2. У нього є телефон? 3. Сьогодні у вас була лекція з літератури? 4. Сьогодні у вас був урок з історії? 5. У них був екзамен з української мови? 6 У цьому будинку є спортивний зал? 7. У бібліотеці є спортивні газети? 8. У кіоску є іноземні журнали? 9. У вас є друзі в Києві? 10. У вас є знайомі студенти в Київському університеті? 11. У нього є батьки? 12. У неї є молодші брати і сестри?

- **ЧИЙЦЕПОРТФЕЛЬ?**
- **ЦЕ ПОРТФЕЛЬ НАШОГО**
ВИКЛАДАЧА.

- **ЧИЯЦЕКНИГА?**
- **ЦЕ КНИГА НАШОЇ**
СТУДЕНТКИ ГАННИ.

Вправа 40. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Чий це олівець?

- Це олівець Андрія.

1. Чия це кімната? (сестра). 2. Чие це крісло? (батько). 3. Чий це портфель?(мама). 4. Чиї це книги? (Ганна). 5. Чия машина стоїть біля будинку? (Олег). 6. Чий брат працює в театрі? (Марія). 7. Чиї батьки живуть у Парижі? (Жан).

Вправа 41. Побудуйте речення.

1. Це кімната ... (мій старший брат). 2. Це велосипед ... (наш новий друг). 3. Це автомобіль ... (наш старий лікар). 4. Це газета ... (його викладач). 5. Це магнітофон ... (мій шкільний друг). 6. Це фотоапарат ... (моя молодша сестра).

**ОРУДНИЙ ВІДМІНОК
(INSTRUMENTAL CASE)**

Вчора я був у театрі з Олегом і Галиною.

Вправа 1. Відповідайте на питання.

I. 1. Ви були у театрі з братом? 2. Павло розмовляв по телефону з батьком? 3. Сьогодні ви снідали з другом? 4. Ви вивчаєте українську мову з викладачем? 5. Ви ходите на стадіон з приятелем?

II. 1. Олена була у клубі з подругою? 2. Влітку Галина поїде на море з сестрою? 3. Викладач розмовляє з Марією? 4. Мати ходила в магазин з дочкою? 5. Син говорить по телефону з сестрою?

	Nominative	Instrumental	Ending
Masculine	студент	студентом	- ОМ
	батько	батьком	- ОМ
	лікар	лікарем	- ЕМ
	приятель	приятелем	- ЕМ
	Сергій	Сергієм	- ЄМ
Neuter	вікно	вікном	- ОМ
	море	морем	- ЕМ
Feminine	сестра	сестрою	- ОЮ
	Марія	Марією	- ЄЮ

Вправа 2. Побудуйте речення.

1. Я ходжу в парк з другом ... (брат, приятель, сестра, подруга, батько).
2. Я граю у шахи з Борисом... (Віктор, Сергій, Ігор, Марина, Галя, Оксана, Анна).
3. Я говорила по телефону з лікарем... (професор, викладач, викладачка, дядько).

Вправа 3. Закінчіть речення.

1. Я граю в шахи ... (друг).
2. Я розмовляю по телефону ... (вчитель).
3. Студенти їздили на екскурсію ... (викладач).
4. Діти були в музеї ... (батько).
5. Галина ходила в музей ... (подруга).
6. Олег був у цирку ... (брат).

Вправа 4. Закінчіть речення.

1. У театрі ми зустрілись ... (Марія і Ігор).
2. В університеті студенти познайомились ... (викладач).
3. Я привітався ... (друг).
4. Галина завжди радиться ... (батько).
5. У Києві я познайомився... (Олег).
6. Я порадився ... (брат).

Вправа 5. Дайте відповіді на питання.

З ким вам треба порадитися, якщо ...

А) у вас болить голова	: лікар
Б) ви готуетесь до іспиту	: викладач
В) вам треба купити подарунки	: батько

Вправа 6. Закінчіть речення.

1. У поліклініці хворий розмовляв	: лікар і медсестра
2. Він давно не бачився	: сестра і брат
3. Я завжди раджуся	: батько і мама
4. У Києві ми познайомилися	: Галина і Михайло
5. Брат приїде до нас	: дружина і син
6. Мати гуляє у парку	: син і дочка

**- З КИМ ВИ БУЛИ У ТЕАТРИ?
- Я БУВ У ТЕАТРИ З ДРУГОМ.**

Вправа 7. Відповідайте на питання

М о д е л ь. - З ким ти привітався? (викладач).

- Я привітався з викладачем.

1. З ким Олег розмовляє по телефону? (брат).
2. З ким Ганна познайомилася у Києві? (студентка з Одеси).
3. З ким ви зустрілися у театрі? (Олег і Ірина).
4. З ким ви були у музеї? (брат і сестра).
5. З ким розмовляє хворий у лікарні? (професор і лікар).
6. З ким ви відпочиваєте у неділю? (друг і подруга).

Вправа 8. Дайте відповіді.

М о д е л ь. - Ви знаєте, з ким він говорив по телефону?

- Так, я знаю, з ким він говорив по телефону. Він говорив з другом.

1. Ви знаєте, з ким він був вчора у театрі?
2. Ви знаєте, з ким вона поїде влітку на батьківщину?
3. Ви знаєте, з ким вони розмовляють зараз у кімнаті?
4. Ви знаєте, з ким він зараз привітався?
5. Ви знаєте, з ким вони познайомилися в Одесі?
6. Ви знаєте, з ким я випадково зустрівся на вулиці?

Вправа 9. Поставте питання до речень.

1. Ми привіталися з викладачкою.
2. Біля гуртожитку я зустрівся з другом.
3. У Львові я познайомився з викладачем української мови.
4. Звичайно я ходжу в музей з приятелем.
5. Вона завжди радиться з подругою.
6. Він розмовляє по телефону з батьком.

Вправа 10. Побудуйте речення.

І . 1) Я давно не бачив ... . 2) Влітку я їздив ... . | брат

- 3) Вчора я говорив по телефону ... 4) Скоро до мене приїде ... 5) Я хочу розповісти ...
- П. 1) Галина допомагає... 2) Вона була в театрі... | сестра
3) Галина отримала лист... 4) Вона чекає ...
5) Галина написала батькам... .
- Ш. 1) Вчора я був ... 2) Я розмовляв ... | лікар
3) У суботу я знов піду ... .
4) Я розповів про хворобу ... 5) Я забув книгу в кабінеті ... .

PERSONAL PRONOUNS IN THE INSTRUMENTAL

- Ви знайомі з Павлом?

- Так, я знайомий з ним.

Вправа 11. Відповідайте на питання.

- I. 1. Ви знайомі з ним і з нею? 2. Ви давно знайомі з ними?
3. Він піде з нами на виставку? 4. Я можу поговорити з вами? 5.
Ви хочете піти зі мною в музей? 6. Хто був з тобою в театрі?

II. Запишіть всі потрібні займенники.

Я	- мною	ми	- ...
ти	- тобою	ви	- ...
він	- ...	вони	- ...
вона	- ...		

Вправа 12. Вжуйте займенники.

Модель. - Це мій друг. Ви знайомі ... ?

- Це мій друг. Ви знайомі з ним ?

1. Це Олег. Ви знайомі ... ? Ви давно познайомились ... ? Ви часто бачитесь ... ? 2. Це Оксана. Чому ви не привітались ... ? Ви знайомі ... ? 3. Це Олег і Оксана - наші студенти. Ви хочете піти ... в театр? Якщо хочете, ви повинні зустрітись... біля театру о 8 годині. 4. Ми йдемо на концерт. Ви хочете піти ... ? 5. Ви були вчора на концерті? Хто був ... на концерті? 6. Ти ідеш на стадіон? Я теж їду ... 7. Я їду на батьківщину. Ти поїдеш ... ?

Вправа 13. Вжуйте потрібні займенники.

М о д е л ь. – Я розмовляв ... (вони) вчора ввечері.

- Я розмовляв з ними вчора ввечері.

1. Моя сестра любить сперечатися ... (я). Я теж часто сперечаюся... (вона). 2. Вчора ми зустріли Павла на вулиці. Чому він не привітався ... (ми). 3. Це наші усі діти. Мій брат товаришує ... (він). 4. Ми зустрілись ... (вони) в театрі. 5. Друзі попросили мене ... (я) і пішли. 6. Я хочу поради тися ... (ти). 7. Мій друг хоче познайомитися ... (ви). 8. Вчора я розмовляв ... (вона) з колегою. 9. Я познайомився ... (він) минулого року.

Вправа 14. Дайте відповіді на питання.

А. М о д е л ь. - Що з вами?

- У мене болить голова.

1. Що з тобою? 2. Що з ним? 3. Що з нею? 4. Що з вами? 5. Що з ними?

Б. М о д е л ь. - Що з вами сталося? Чому ви сумний?

- Я загубив окуляри.

1. Що з тобою сталося? Чому ти такий блідий?
2. Що з ним сталося у суботу? Чому він не був у нас?
3. Що з нею сталося вчора? Чому вона плакала?
4. Що з вами сталося? Чому ви не були на лекції?
5. Що з ними сталося? Чому вони не прийшли на концерт?

ADJECTIVES AND POSSESSIVE PRONOUNS IN THE INSTRUMENTAL SINGULAR

МИ ЗНАЙОМІ З ЦИМ СТУДЕНТОМ

Вправа 15. Відповідайте на питання.

1. Ви давно познайомилися з цим студентом? 2. Ви познайомилися з цією дівчиною у Києві? 3. Ви говорили з цим лікарем? 4. Ви знайомі з моїм братом? 5. Ви радилися з моєю сестрою? 6. Ви давно не бачилися зі своїм батьком?

Вправа 16. Відповідайте на питання.

1. З ким ви говорили щойно по телефону?	: мій брат
2. З ким ви переважно готуєте обід?	: моя подруга
3. З ким ви привіталися?	: наш друг
4. З ким розмовляв викладач?	: ця студентка
5. З ким ви хочете поговорити?	: мій батько
6. З ким ви хочете познайомитися?	: ця дівчина
7. З ким ви давно не зустрічалися?	: мій дядько

- **З ЯКИМ СТУДЕНТОМ ВИ ЩОЙНО РОЗМОВЛЯЛИ?**
- **ЩОЙНО Я РОЗМОВЛЯВ З НАШИМ НОВИМ СТУДЕНТОМ.**

Вправа 17. Відповідайте на питання.

1. З яким студентом розмовляє викладач?	: новий
2. З яким лікарем радиться хворий?	: досвідчений
3. З яким хлопцем розмовляє лікар?	: хворий
4. З яким художником ви познайомились на виставці?	: молодий
5. З яким братом ви завжди радитесь?	: старший
6. З яким студентом ви готуєте домашнє завдання?	: український

Вправа 18. Відповідайте на питання.

1. З якою студенткою розмовляє декан?	: нова
2. З якою дівчиною розмовляє лікар?	: хвора
3. З якою артисткою познайомились студенти?	: відома
4. З якою студенткою товаришує ваша сестра?	: українська
5. З якою сестрою він ходив у цирк?	: молодша

Вправа 19. Закінчіть речення.

1. Ми привіталися ... (наш новий викладач).
2. Я був у театрі ... (мій добрий друг).
3. Моя сестра Марія товаришує ... (одна іноземна студентка).
4. На концерті ми познайомилися ... (одна цікава людина).
5. Сьогодні я говорив по телефону ... (твій молодший брат).
6. Він часто сперечається ... (його старша сестра).

Вправа 20. Закінчіть речення.

- I. 1) Я давно не бачився ... 2) Вчора я : мій старий друг
подзвонив ... 3) Я запросив у гості ...
4) У суботу я був у гостях ...
- II. 1) Звичайно я ходжу в театр ... 2) Я купив : мій добрий приятель
квитки в театр собі і ... 3) Вчора у мене
був ...
- III. 1) У театрі ми зустріли ... 2) Ми : наш новий викладач
привітались ... 3) Ми розмовляли ...
- IV. 1) Раніше я не знав ... 2) Недавно я : цей іноземний студент
познайомився ... 3) Я допомагаю вивчати
українську мову ... 4) Я отримав
поздоровлення ...
- V. 1) Вчора я був у гостях ... 2) Я : моя старша сестра
подарував квіти ... 3) Цю історію розповіла
мені ... 4) Я розмовляв по телефону ...
- VI.1) Вчора в музеї я зустрів ... 2) Я : одна знайома дівчина
танцював ... 3) Мені треба подзвонити ...
4) Вчора я отримав лист ... 5) Цю книгу
мені дала ....

**NOUNS, ADJECTIVES AND POSSESSIVE PRONOUNS
IN THE INSTRUMENTAL PLURAL**

- З КИМ ВИ ГРАЄТЕ У ФУТБОЛ?
- Я ГРАЮ У ФУТБОЛ З ДРУЗЬМИ.**

Вправа 21. Дайте відповіді на питання.

1. З ким ви ходили на виставку ? : друзі
2. З ким була зустріч в університеті? : викладачі
3. З ким Галина їздила у Київ? : батьки
4. З ким радився Микола? : лікарі
5. З ким вони привіталися? : хлопці
6. З ким Олег був у театрі? : подруги
7. З ким розмовляв декан? : студенти
8. З ким часто сперечається Олег? : брати

MEMORIZE!	Nominative	Instrumental
	Люди Діти	людьми дітьми

МИ ДАВНО НЕ БАЧИЛИСЬ З НАШИМИ СТАРИМИ ДРУЗЬЯМИ

Вправа 22. Дайте відповіді на питання.

1. З ким ви були в музеї? (наші студенти).
2. З ким ви зустрічалися вчора в парку? (наші добрі друзі).
3. З ким ви познайомилися у Львові? (українські студенти).
4. З ким вона була у театрі? (її старші сестри).
5. З ким ви любите грати в шахи? (мої молодші брати).
6. З ким ця жінка гуляє в парку? (її мамі).

Вправа 23. Поміняйте однину на множину.

Nominative	Instrumental	Ending
Студенти студентки батьки	студентами студентками батьками	-АМИ
Вчитель лікар друзі	вчителями лікарями друзьями	-ЯМИ

Модель. - Я ходжу в музей з молодшим братом.

- Я ходжу в музей з молодшими братами.

1. Він був у музеї зі своїм старим другом.
2. У Києві ми познайомилися з іноземною студенткою.
3. Сьогодні він говорив по телефону зі старшим братом.
4. Влітку я поїду на батьківщину зі своєю молодшою сестрою.
5. Хворий радився з досвідченим лікарем.
6. На стадіоні ми познайомилися з гарною дівчиною.

Вправа 24. Поміняйте множину на однину.

1. Вона привіталася зі своїми подругами.
2. Він попрощався зі своїми друзями.
3. В університеті ми познайомилися з новими викладачами.
4. Влітку він був в Україні зі своїми друзями.
5. Я давно не бачився зі старшими братами.
6. Я не знайома з твоїми новими подругами.

Вправа 25. Закінчіть речення.

1. Коли він був у музеї, він познайомився ... .
2. Коли ми гуляли в парку, ми зустрілися ... .
3. Коли концерт закінчився, я попрощався ... .
4. Я запізнився на лекцію, тому що я довго розмовляв по телефону ... .
5. Він погано бачить, тому він не привітався ... .
6. Якщо ваш друг поїде в Одесу, можливо, зустрінеться там ...

Вправа 26. Закінчіть речення.

- I. 1) Він давно не бачив... . 2) Вчора : я і м о ї д р у з і
він приїжджав ... 3) Він привітався ... .
- II. 1) Недавно я отримав лист... . 2) Я : мої батьки
надіслав факс... . 3) Вчора я зустрічав
на вокзалі ... . 4) Я хочу познайомити
вас ... .
- III. 1) Мені дуже подобаються... . 2) Вчора : ці молоді артисти
в театрі ми бачили ... . 3) Ми були

на концерті ... 4) Після концерту ми
довго розмовляли ... 5) Глядачі
подарували квіти ...

1) У. 1) Я дуже люблю ... 2) Я часто пишу : старший брат
листи ... 3) Я часто отримую листи ...

4) Я завжди раджуся ... 5) Влітку я поїду ...

V. 1) Вчора на вулиці я зустрів ... 2) Я : наша нова п
ривітання ... 3) Я допомагаю вивчати студентка
українську мову... 4) Сьогодні на уроці
не було ... 5) Цей журнал дала мені ...

THE INSTRUMENTAL IN THE COMPOUND PREDICATE AFTER THE VERB

БУТИ – СТАТИ

Мій брат – журналіст

Моя сестра – студентка

Мій брат **БУВ** журналістом - Мій брат **БУДЕ** журналістом
Моя сестра **БУЛА** студенткою - Моя сестра **БУДЕ** студенткою

Вправа 27. Поміняйте теперішній час на минулий і майбутній.

М о д е л ь. - Моя сестра лікар
- Моя сестра була лікарем.
- Моя сестра буде лікарем.

1. Мій брат – інженер. 2. Мій друг – студент. 3. Його сестра – журналістка. 4. Її друг - письменник. 5. Вона добрий дитячий лікар.
6. Наш друг – стоматолог. 7. Моя сестра - викладачка.

Вправа 28. Запишіть речення в теперішньому часі.

М о д е л ь. - Мій батько був лікарем.
- Мій батько – лікар.

1. Вона буде вчителькою. 2. Мій старший брат був журналістом.
3. Вона буде доброю студенткою. 4. Вони були геологами. 5. Мій брат буде агрономом. 6. Моя сестра буде артисткою. 7. Я буду інженером.
8. Мій друг буде перекладачем.

Вправа 29. Закінчіть речення.

М о д е л ь. - Раніше я був школярем, а зараз я став ... (студент).

- Раніше я був школярем, а зараз я став студентом.

1. Мій друг був робітником, а зараз він став ... (інженер).
2. П'ять років вона була студенткою, а зараз стала ... (аспірантка).
3. Вона була ученицею музичної школи, а зараз стала ... (студентка консерваторії).
4. Моя подруга була медичною сестрою, а зараз стане ... (дитячий лікар).
5. Раніше він був учителем, а зараз він став ... (директор школи).
6. Два роки тому мій брат був студентом медичного університету, а зараз став ... (хірург).

- КИМ БУВ ВАШ БАТЬКО? - МІЙ БАТЬКО БУВ УЧИТЕЛЕМ.

- КИМ БУДЕ ВАШ БРАТ? - МІЙ БРАТ БУДЕ ІНЖЕНЕРОМ.

Вправа 30. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Ким вона працює ? (викладач).

- Вона працює викладачем.

1. Ким працює ваш батько? (інженер).
2. Ким працює ваш старший брат? (лікар).
3. Ким працює ваш друг? (стоматолог).
4. Ким працює ваша мати ? (журналіст).
5. Ким працює ваша подруга? (вчителька).
6. Ким ви будете працювати? (кардіолог).

**THE INSTRUMENTAL WITH THE PREPOSITION НАД, ПІД,
ПЕРЕД, ЗА, ПОРЯД DENOTING PLACE**

НАД
ПІД
ПЕРЕД
ЗА
ПОРЯД З
ПОРУЧ З

Вправа 31. Дайте відповіді на питання.

М о д е л ь. - Що висить над столом?
- Над столом висить лампа.

1. Що висить над письмовим столом? (календар).
2. Що висить над диваном? (фотографія).
3. Що знаходиться під будинком? (гараж).
4. Що знаходиться за цим будинком? (лікарня).
5. Що знаходиться поруч з університетом? (гуртожиток).

Вправа 32. Закінчіть речення.

1. Лампа висить ... (письмовий стіл).
2. Я знайшов свій зошит ... (книжкова шафа).
3. Мій олівець лежить ... (ваш словник).
4. Ручка лежить ... (цей стілець).
- 5 ... (наш будинок) р о с т у т ь к в і т и .
6. Зупинка трамваю знаходиться ... (хлібний магазин).

Вправа 33. Перебудуйте речення.

М о д е л ь. - Наш автобус зупинився ЗА музеєм.
- Наш автобус зупинився ПЕРЕД музеєм.

1. На концерті Андрій сидів за мною.
2. Машина зупинилась за вокзалом.
3. У кінотеатрі Олег сидів за нами.
4. За будинком ростуть дерева.
5. За пам'ятником знаходиться анатомічний корпус.

- **КИМ НАМАЛЬОВАНА ЦЯ КАРТИНА?**
- **ЦЯ КАРТИНА НАМАЛЬОВАНА НЕВІДОМИМ ХУДОЖНИКОМ.**

Вправа 34. Запишіть питання до речень.

М о д е л ь. - Це оповідання написано відомим українським письменником.
- Ким написано це оповідання ?

1. Ця картина намальована відомим українським художником.
2. Ці вірші перекладені на українську мову молодим поетом.
3. Цей фільм створений відомим італійським режисером.

4. Ця пісня написана відомим польським композитором.
5. Ця теорія створена відомим англійським фізиком.
6. Цей закон відкритий відомим російським хіміком.

THE INSTRUMENTAL WITH PREPOSITIONS USING IN VARIOUS MEANING

Вправа 35. Запишіть питання.

М о д е л ь. - Олег зустрів нас з великою радістю.

ЯК зустрів нас Олег?

1. Студенти слухали викладача з великою увагою . 2. Ми дивилися цей фільм із задоволенням. 3. Галина говорить про свого старшого брата з гордістю. 4. Ми слухали його розповідь із здивуванням.
5. Лікар вислухав хворого з увагою.

Вправа 36. Закінчіть речення.

Слова для довідок: з радістю, з увагою, з гордістю, із задоволенням, із здивуванням, з цікавістю

1. Коли ми приїхали, батьки зустріли нас ... .
2. Мати ... розповідала про свого сина... .
3. Я ... подивлюся цей фільм ще раз.
4. Я читав його лист ... .
5. Ми завжди ... слухаємо лекції цього професора.
6. Він дивився на мене ... .

Вправа 37. Запишіть речення.

М о д е л ь. - Я люблю чай ... (молоко).

- Я люблю чай з молоком.

1. Вранці я їм хліб ... (масло і сир). 2. Олег любить м'ясо ... (картопля і сир). 3. Звичайно я п'ю чай ... (цукор і лимон). 4. Вранці ми п'ємо каву ... (молоко і цукор). 5. Я люблю картоплю... (м'ясо і риба). 6. Я їм суп ... (хліб).

Вправа 38. Запишіть речення.

1. Я був у музеї ... (друг).
2. Температуру вимірюють ... (термометр).
3. Подруга слухала мене ... (увага).
4. Літак летить ... (місто).
5. Хлопець написав диктант... (помилки).
6. Вона пішла в кіоск... (газети).
7. Олег давно займається ... (спорт).

Вправа 39. Запишіть питання до речень.

1. Я привітався зі своїм знайомим.
2. Його мати працює медичною сестрою.
3. У театрі я сидів зі своїм другом.
4. Друг зустрів нас з радістю.
5. Сестра пішла в аптеку за ліками.
6. Машина стоїть перед будинком.
7. Він приїхав до Львова перед початком навчального року.